

Міністерство освіти і науки України
Черкаська обласна рада
Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
ім. Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради»
Управління освіти та гуманітарної політики Уманської міської ради

Т. Г. ШЕВЧЕНКО В ОСВІТНЬОМУ І КУЛЬТУРОЛОГІЧНОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ ХІХ - ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХІ СТОЛІТТЯ

(з нагоди 100-річчя з дня присвоєння імені Тараса Григоровича Шевченка
Комунальному закладу «Уманський гуманітарно-педагогічний
фаховий коледж ім. Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради»)

**Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю**

23-24 листопада 2023 року

TARAS SHEVCHENKO IN THE EDUCATIONAL AND CULTUROLOGICAL SPACE OF UKRAINE OF THE 19TH - EARLY 21ST CENTURIES

(dedicated to the 100th anniversary of the time Taras Shevchenko's name
was given to the Municipal Institution "Uman Taras Shevchenko
Professional College of Education and Humanities of Cherkasy
Regional Council")

**Proceedings of the Eighth All-Ukrainian Scientific and Practical
Conference with International Participation**

November, 23-24, 2023

Міністерство освіти і науки України
Черкаська обласна рада
Управління освіти і науки Черкаської обласної державної
адміністрації
Комунальний заклад «Уманський гуманітарно-педагогічний
фаховий коледж ім. Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради»
Управління освіти та гуманітарної політики
Уманської міської ради

**Т. Г. ШЕВЧЕНКО В ОСВІТНЬОМУ Й
КУЛЬТУРОЛОГІЧНОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ
XIX – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XXI СТОЛІТТЯ,**

МАТЕРІАЛИ

VIII Всеукраїнської науково-практичної офлайн та онлайн
конференції з міжнародною участю
23-24 листопада 2023 р.

Умань – 2023

УДК: 37.017:871.161.2

Схвалено до друку на засіданні педагогічної ради Комунального закладу
«Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
ім. Т.Г. Шевченка Черкаської обласної ради»,
протокол № X, XX.11.2023 р.

Т. Г. Шевченко в освітньому й культурологічному просторі України XIX – першої половини XXI століття, МАТЕРІАЛИ VIII-ої Всеукраїнської науково-практичної офлайн та онлайн конференції з міжнародною участю, присвяченої 100-річчю з дня присвоєння імені Тараса Григоровича Шевченка Комунальному закладу «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж ім. Т.Г. Шевченка Черкаської обласної ради». 23-24 листопада 2023 р. Умань : ВПЦ «Візаві», 2023. – 272 с.

Збірник укладено за Матеріалами VIII-ої Всеукраїнської науково-практичної офлайн та онлайн конференції з міжнародною участю «Т. Г. Шевченко в освітньому й культурологічному просторі України XIX – першої половини XXI століття»

Видання розраховано на науковців, науково-педагогічних і педагогічних працівників, працівників дошкільних навчальних закладів, учителів, студентів.

Статті і тези подано в авторській редакції.

Автори матеріалів відповідають за автентичність, достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, покликання на них.

© КЗ «Уманський
гуманітарно-педагогічний
фаховий коледж
ім. Т. Г. Шевченка Черкаської
обласної ради», 2023
© Автори, 2023

Культурно-просвітницька діяльність Тараса Шевченка.....	62
Мельничук Т. Ф.	
Шевченкова Україна.....	65
Мозуль І. В.	
Патріотичне виховання крізь призму спадщини Т. Г. Шевченка	71
Пахольчук І. С.	
Дата, яка гідна пошанування всіма.....	74
Сьоміна О. І., Бездушна І. В.	
Тарас Шевченко – поет, художник, мислитель.....	77
Чекан О. І.	
Тарас Шевченко та теоретичні засади його творчості.....	79
Чекан О. І., Кундрик М.	
Аналіз основних концептуальних підходів у формуванні готовності майбутніх вихователів до професійної діяльності в умовах інклюзивного освітнього простору.....	81
Чекан О. І., Біляк О.	
Теоретичні засади розвитку графічних здібностей дітей у дошкільному віці.....	84
Чекан О. І., Сарканич М.	
Теоретико-методичні підходи до навчання дітей старшого дошкільного віку лічби.....	87
Чекан О. І., Сівач М.	
Теоретичні засади розвитку темпоритму мовлення дошкільників.....	91
Чекан О. І., Сікора Д.	
Особливості словника дітей старшого дошкільного віку.....	92
Чекан О. І., Шефер Е.	
Аспекти теоретичних засад щодо засвоєння дітьми значення слова.....	95
Чекан О. І., Шкріба В.	
Фактори формування соціалізації дітей дошкільного віку.....	96
Шарова Т. М.	
Значення творчості Тараса Шевченка у формуванні громадянської позиції обдарованої молоді.....	100
Амброзович Ж. В.	
Тарас Шевченко і боротьба українців проти чужоземних загарбників і внутрішніх ворогів за свою ідентичність, самобутність, свободу і незалежність впродовж першої	

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТЕМПОРИТМУ МОВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ.

Вивчення онтогенезу дитячого мовлення засвідчує його величезну роль у психічному розвитку дитини (А. Богуш, Л. Виготський, О. Вінарська, Д. Ельконін, В. Кондратенко, С. Конопляста, О. Лурія, Є. Соботовіч, В. Тарасун, М. Шеремет та ін.).

Нині в умовах розмивання норм моралі, значущість інституту родини ускладнює шляхи особистісного самовизначення дитини. Вже з дошкільного віку педагоги та батьки повинні готувати сприятливий ґрунт для розвитку гуманних почуттів, на основі якого у дитячій душі пробудяться здібності співпереживати, разом страждати й радіти.

За останні роки в Україні з'явилися дослідження, що виявляють закономірності й особливості навчання і виховання дітей з різними відхиленнями в їх розвитку (В. Бондар, О. Гаврилов, Н. Гаврилова, І. Дмитрієва, В. Засенко, М. Козленко, С. Миронова, Н. Пахомова, Б. Сермеєв, В. Синьов, Н. Савінова, Є. Соботович, В. Тарасун, О. Хохліна, М. Ярмаченко та ін.).

У виникненні та розвитку мовлення, як і в інших органічних системах, особливу роль відіграють ритмічні процеси (Б. Алякрінський, Н. Бехтерева, В. Вернадський, Т. Візель, І. Павлов, Б. Теплов та ін.).

Дослідження ритмічних функцій у дітей дошкільного віку, свідчать про те, що практично у всіх досліджуваних порушена ритмічна здатність, що відбивається у загальній та дрібній моториці, а також у мовленні (Г. Бабіна, Л. Белякова, Н. Волоскова, О. Д'якова, В. Кондратенко, Є. Оганесян, Н. Сафонкіна, Н. Ричкова, Ю. Філатова та ін.). Багато науковців підкреслювало, що ритм довільних рухів у поєднанні зі словом сприяє нормалізації мовлення (О. Боряк, Н. Власова, Г. Волкова, В. Грінер, Л. Журавльова, Є. Конорова, А. Кравченко, А. Мухіна, М. Румер, Ю. Філатова, Г. Шашкіна та ін.).

Розвиток темпоритму мовлення під час занять - це інтегрована діяльність, в якій об'єднуються завдання розвитку дитячої особистості. Міждисциплінарний підхід до розробки системи занять дозволяє зібрати в розвиваючих цілях все краще, що є в теорії та практиці психології, медицини, педагогіки та приватних методик.

Систему роботи над розвитком темпоритму мовлення розробляли Н. Г. Александрова, В. А. Грінер, Н. П. Збруєва, Г. А. Волкова, Н. А. Ричкова та ін. У роботі Г. А. Волкової розкрито мету, завдання та зміст щодо розвитку темпоритму мовлення з нормотиповими дітьми.

Тому є актуальним створення системи розвивальної роботи, що включає використання вправ на степ-платформах та клаветсах (ударному інструменті) з метою розвитку темпоритму мовлення, а також немовленнєвих процесів (слухової уваги, оптико - просторових уявлень, координації рухів, почуття темпу й ритму в русі) та мовленнєво-рухової пам'яті.

Список використаних джерел:

1. Андрієвський Б. М. Проблеми готовності дитини до школи. Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті педагогічних ідей Фрідріха Фьюбеля : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Херсон, 4 жовт. 2014 р. Херсон, 2014. С. 7-8.

2. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція): наказ № 33 від 12.01.2021 р. МОН України. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 17.11.2021).

3. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навч. посібник для студ. вищих навч. закладів. Київ : «Академвидав», 2004. С. 427-429.

ЧЕКАН О. І., СІКОРА Д.

ОСОБЛИВОСТІ СЛОВНИКА ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.

Лексична робота в дошкільному навчальному закладі передбачає збагачення і розширення активного словника, активізацію слів і їх відтінків. Удосконалення мовлення дітей відбувається за рахунок його інтенсивного збагачення тематичними рядами слів при організації занять рідної мови, математики, образотворчої й інших видів діяльності дошкільників: ігрової, трудової, побутової. Поповнення словника здійснюється й на основі введення в мовлення дітей логічних рядів слів, розташованих за ступенем зростання (або убунання)

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>